

FYLKESMANNEN I
MØRE OG ROMSDAL

Beredskapsplan for fjellskred frå Åkneset

Felles objektplan for alle aktørar med beredskapsansvar

Forord

Beredskapsplan for fjellskred frå Åkneset er ein felles beredskapsplan for aktørar med beredskapsansvar og -oppgåver knytt til fjellskred frå Åkneset. Planen skal fungere som felles planføresetnad og sikre lik forståing mellom aktørane. Planen er ikkje ein operativ beredskapsplan, men aktørane skal legge han til grunn for sine egne operative beredskapsplanar.

Planen skal også fungere som informasjon til personar og verksemder som utan å vere ein aktør i den etablerte beredskapen likevel har behov for informasjon om risikoen for fjellskred frå Åkneset. Dette gjeld til dømes dei som bur i området, private verksemder, offentlege etatar, media og ålmenta generelt. For desse gruppene skal planen vere ei kjelde til informasjon om sjølve risikoen og om kva ein kan vente av beredskapen.

Beredskapsplan for fjellskred frå Åkneset er ein *objektplan* som er utarbeidd i samsvar med føringane i *Nasjonal beredskapsplan for fjellskred*. I Møre og Romsdal er det utarbeidd tre slike planar. I tillegg til denne planen, finst det tilsvarande planar for fjellskred frå Hegguraksla i Tafjorden og frå det ustabile området ved Mannen i Romsdalen.

Beredskapsplan for fjellskred frå Åkneset er utarbeidd av ei arbeidsgruppe med representantar frå fylkesmannen, politiet, kommunane og NVE. Dei andre aktørar har gitt bidrag til arbeidsgruppa og planen har vore til høyring hos alle desse.

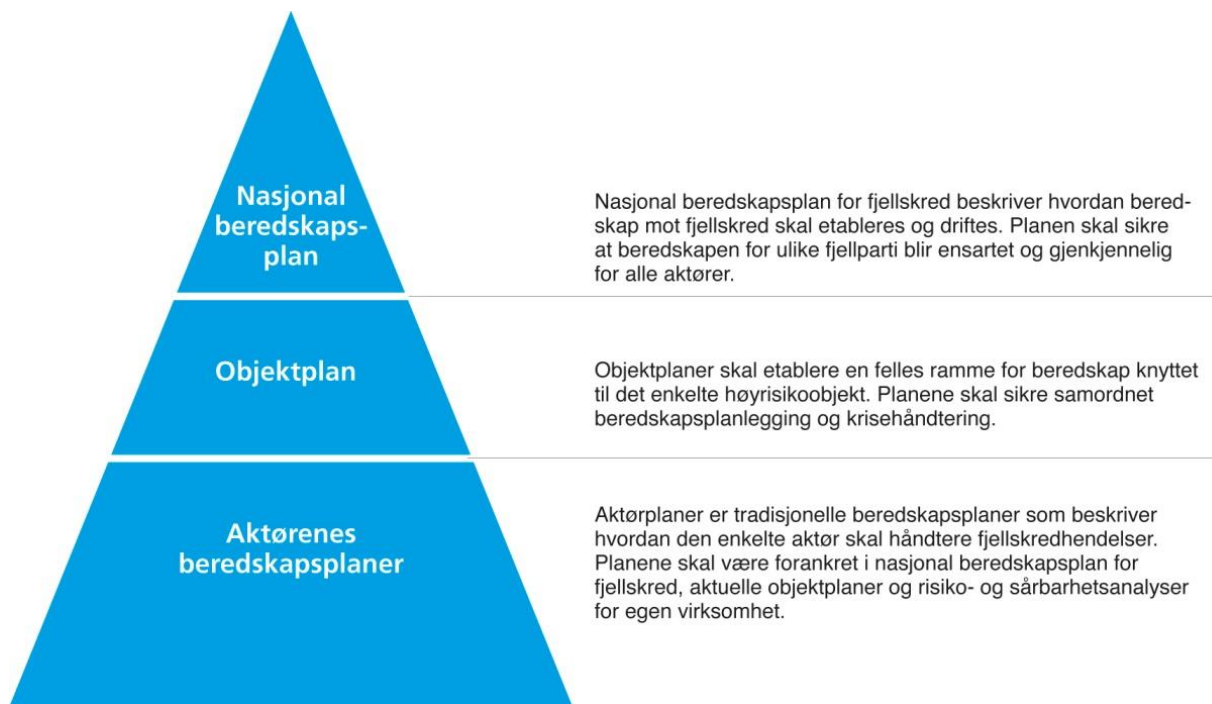
Vedlikehald av planen er eit kollektivt ansvar, men fylkesmannen har eit særskilt ansvar for at dette vert følgt opp.

INNHALD

1	Innleiing	5
2	Risiko- og sårbarheitsanalyse	6
2.1	Scenario for fjellskred.....	6
2.2	Fare og Evakueringssoner.....	8
2.3	Menneske i evakueringssona	11
2.4	Konsekvensar i og utanfor evakueringssonene.....	11
3	Aktørar.....	18
4	Farenivå og beredskapstiltak.....	19
4.1	Lav fare – Grøn beredskap	20
4.2	Moderat fare – Gul beredskap	21
4.3	Høg fare – Oransje beredskap.....	22
4.4	Ekstrem fare – Raud beredskap	24
5	Fellestiltak.....	26
5.1	Varsling.....	26
5.2	Samband.....	27
5.3	Rapportering.....	27
5.4	Felleslogg.....	28
5.5	Informasjon	29
5.6	Psykososial omsorg.....	29
5.7	Aktørplanar.....	30
6	Drift av beredskapen	30
6.1	Planverk.....	30
6.2	Øvingar og samlingar.....	30

1 INNLEIING

Denne beredskapsplanen fastset eit felles rammeverk for beredskapen mot fjellskred ved Åkneset. Planen er ein *objektplan*, utarbeidd i samsvar med føresetnadene i Nasjonal beredskapsplan for fjellskred, jf. Figur 1.1. Dette omfattar risiko- og sårbarheitsanalysar, klargjering av kva aktørar som inngår i beredskapen og ansvar- og arbeidsdelinga mellom desse. Planen gir føringar for alle fasar frå beredskapsplanlegging til krisehandtering.

Figur 1-1 Beredskapsplanar mot fjellskred skal utarbeidast i tre nivå.

Hovudmålgruppa for planen er aktørar med beredskapsansvar knytt til fjellskred. Ei anna målgruppe er personar og verksemder som utan å vere aktør i den etablerte beredskapen likevel er berørte av risikoen for fjellskred. Planen skal gi desse gruppene oversikt over beredskapen og føresetnader for egne førebuingar.

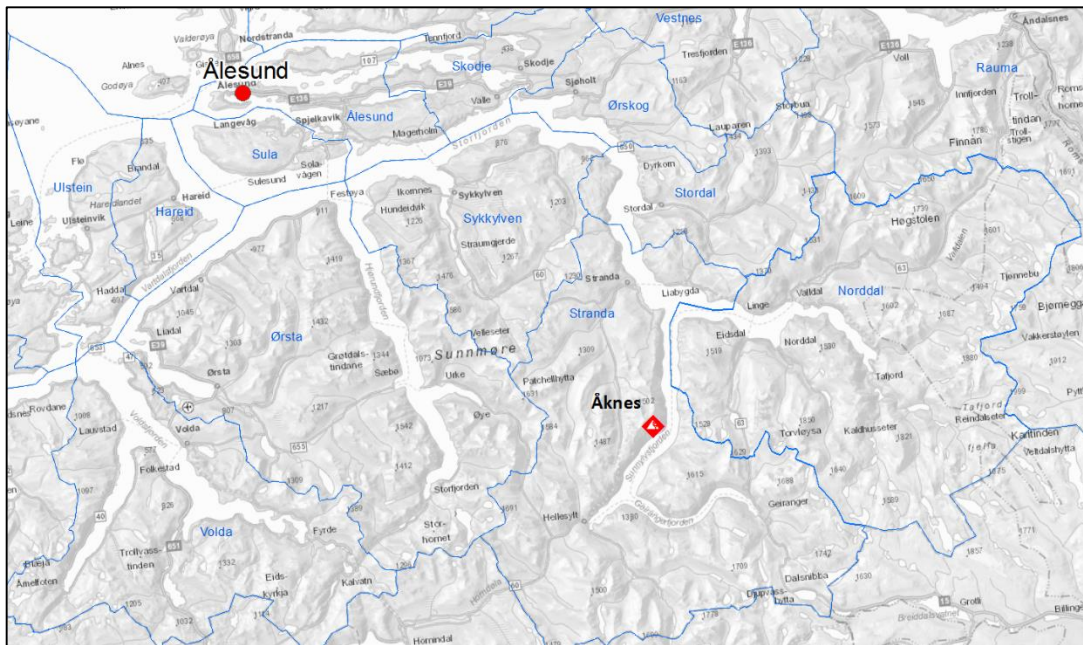
Vedlikehald av planen er eit kollektivt ansvar for alle involverte aktørar. Fylkesmannen har i samsvar med fylkesmannsinstruksen, fastsatt i kgl.res 19.06.2015 eit særskilt ansvar for å sjå til at dette vert følgd opp.

Rutinar for oppdatering og vedlikehald er nærare omtalte i kapittel 6.

2 RISIKO- OG SÅRBARHEITSANALYSE

Åkneset ligg på vestsida av Sunnlyvsfjorden i Stranda kommune på Sunnmøre (Figur 2-1) Fjellsida ovanfor Åkneset er ustabil, og det er dokumentert fare for fjellskred. Eit fjellskred frå Åkneset vil gje flodbølger og katastrofale konsekvensar langs Storfjord-bassenget.

Denne fjellsida vart i perioden 2004-2008 kartlagt gjennom det interkommunale Åknes/Tafjord-prosjektet. Frå 2008 har Åknes/Tafjord beredskap IKS (ÅTB) drive døgntkontinuerleg overvaking av fjellsida. 01.01.2015 tok NVE over ansvaret for overvakinga.

Figur 2-1 Kartet viser Åkneset i Sunnlyvsfjorden mellom Stranda og Hellesylt i Stranda kommune.

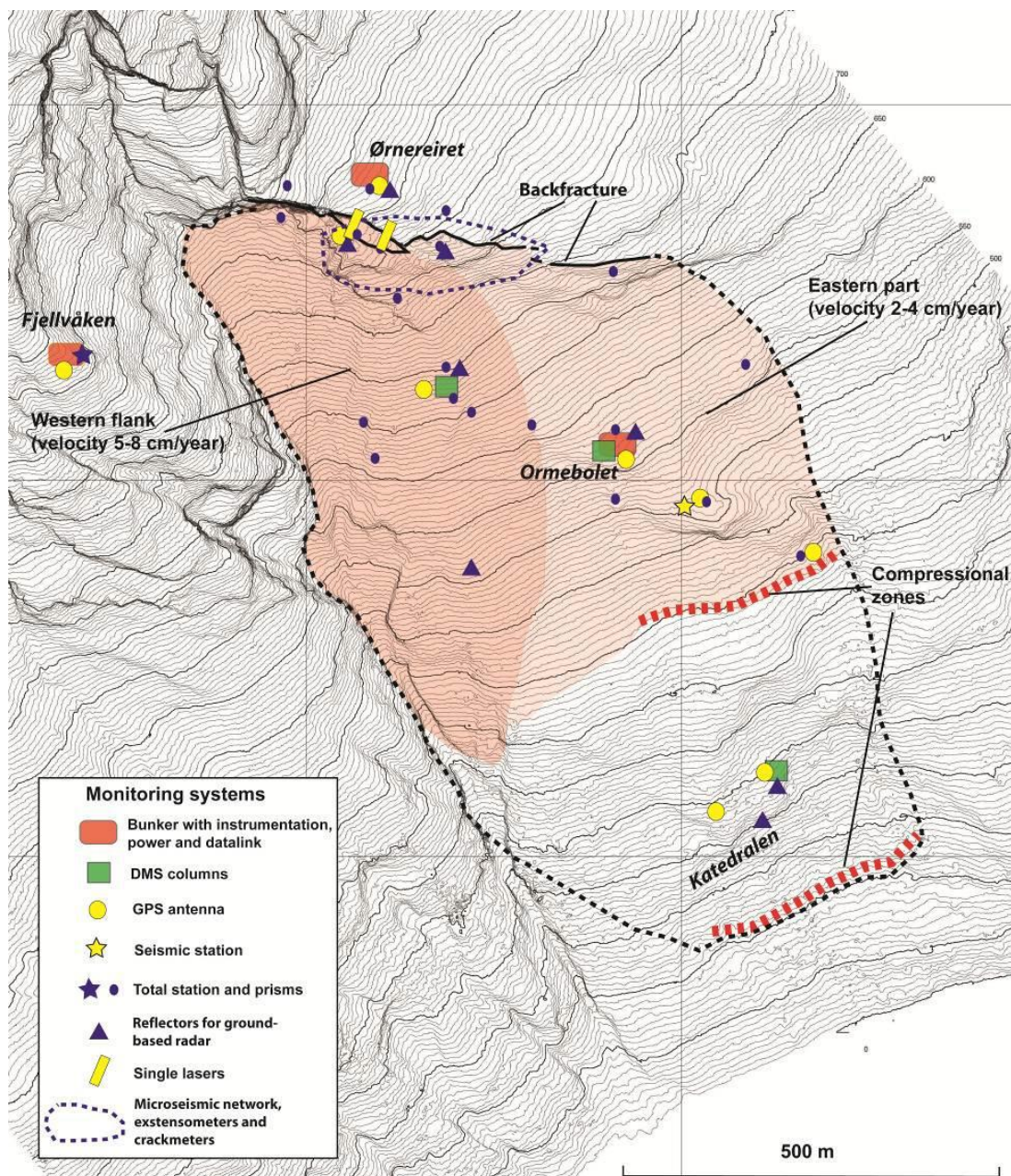
Dei viktigaste risikovurderingane er presenterte i desse rapportane:

- Åknes-rapport nr. 01-2010 Scenario og prognoser for fjellskred og flodbølger for eksempel Åknes og Hegguraksla
- Åknes-rapport nr. 05-2011 Scenario og prognoser for fjellskred og flodbølger for eksempel Åknes og Hegguraksla

2.1 SCENARIO FOR FJELLSKRED

Med utgangspunkt i geologisk kartlegging og overvaking er det i rapportane utarbeidd fleire scenario for fjellskred ved Åknes. Scenarioa har ulike sannsyn, skredvolum, oppskyllingshøgder og konsekvensar. Desse scenarioa må reknast som teoretiske utgangspunkt for arealplanlegging og beredskap. På absolutte skalaer er det ikkje mogleg å fastsetje nøyaktige sannsyn for fjellskred. Det er heller ikkje mogleg å utarbeide presise scenario for fjellskred og følgjekonsekvensane. Til dette er det for stor uvissheit knytt til nøkkelparametar som volum, hastigheit for skredmassane og vidare simuleringane av flodbølgjene.

For Åknes er det utarbeidd seks scenario med skredvolum frå 6 til 54 millionar m³ og sannsyn frå 1/1000 til 1/5000 per år. I samsvar med den nasjonale beredskapsplanen for fjellskred, skal beredskapsplanlegging ta utgangspunkt i scenario med årleg sannsyn på 1/5000. For Åkneset er dette på 54 millionar m³, som også er rekna som det maksimale skredvolumet.

Figur 2-2 Oversikt over overvakingssystemet ved Åknes, inkludert ulike scenario. Åknes rapport 13.08.2012

Figur 2-2 gir oversikt over overvakingssystema ved Åknes, inkludert dei ulike scenarioa og aktive deformasjonar. Heile det stipla området utgjer det største scenario på 54 mill. m³ (scenario 1). Heile det farga området med aktive deformasjonar utgjer scenario 2, med eit estimert volum på 18 mill. m³. Den vestlege flanken med størst aktiv deformasjon (mørkast raud farge) er scenario 3 med estimert volum på mellom 6 og 11 mill. m³ (Åknesrapport 13.08.2012 «Evaluering av drenering som risikoreduserende tiltak ved Åknes»).

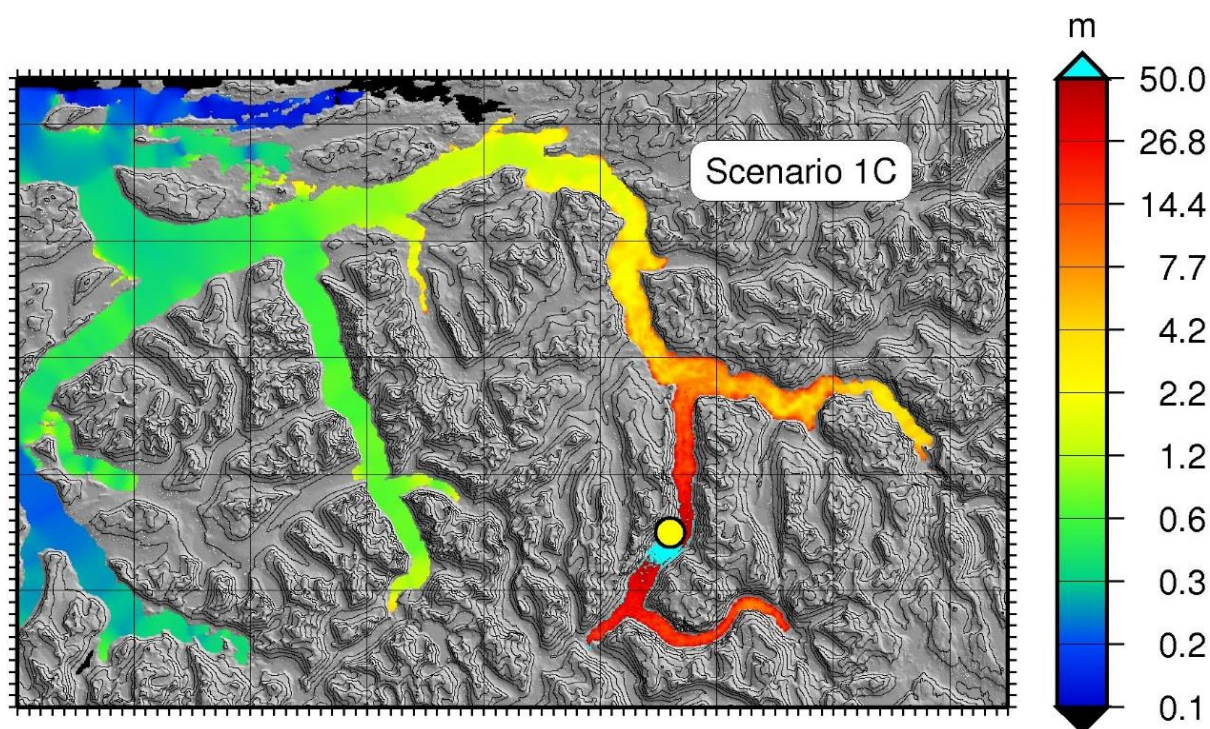
2.2 FARE OG EVAKUERINGSZONER

Med utgangspunkt i det estimerte skredvolumet på 54 millioner m³ har NGI utført simuleringar av flodbølger i fjordsystemet. Resultata er samanfatta i Åknes-rapportane som er nemnde ovanfor. Meir utfyllande analysar og data er presenterte i desse rapportane:

- NGI-rapport 20051018-00-1-R. Numerical simulations of tsunamis from potential and historical rock slides in Storfjorden; Hazard zoning and comparison with 3D laboratory experiments
- NGI-rapport 20110232-00-1-R. Ørsta kommune – flodbølger etter skred fra Åknes
- NGI-rapport 20100247-00-3-R Sula kommune – flodbølger etter skred frå Åknes.
- NGI-rapport 20100899-00-2-R Hareid kommune- flodbølger etter skred frå Åknes
- NGI-rapport 20120425-00-1-R Ørskog kommune- flodbølgeberegninger Sjøholt
- NGI-rapport 20130150-02-R Ørskog kommune- flodbølgeberegninger ved Sjøholt

Sentrale rapportar ligg samla på fylkesmannen sin nettstad:

<https://www.fylkesmannen.no/More-og-Romsdal/Samfunnstryggleik-og-beredskap/Fjellskred/Rapportar/>

Figur 2-3 Maksimal overflateheving i fjorden ved eit skred frå Åknes med volum på 54 mill. m³. Frå NGI rapport 20051018-00-1-R.

Figur 2-3 viser maksimal overflateheving i fjordbassenget ved eit skred på 54 million m³ frå Åkneset. Overflatehevinga er merkbar i store delar av fjordbassenget, men minkar utover fjorden. I områda innanfor Vegsundet, Kvitneset – Eltrane i Sulafjorden og Berkneset – Eiksund i overgangen Vartdalsfjorden – Rovdefjorden, er det utført detaljerte berekningar av oppskyllingshøgder som generelt er høgare enn overflatehevinga ute på fjorden. Analysane er fokusert på tettstader og bygdelag der folk bur eller arbeider (Figur 2-4). For Skodje kommune er det berre utført forenkla analyser av oppskyllingshøgder.

Figur 2-4 Kartet viser Åknes og estimerte oppskyllingshøgder i Storfjordbassenget med eit skred på 54 mill. m³. Estimert tid for første bølge er vist med blå linjer i fjordbassenget. For Skodje kommune er det berre utført forenkla analyser.

Faresonene som er knytt til ulike scenario og sannsyn kan brukast direkte i samband med arealplanlegging og utbygging. I beredskapsplanlegging skal faresonene brukast som utgangspunkt for fastsetting av evakueringssoner.

I samsvar med den nasjonale planen for fjellskred er evakueringssonene langs Storfjorden fastsette som summen av:

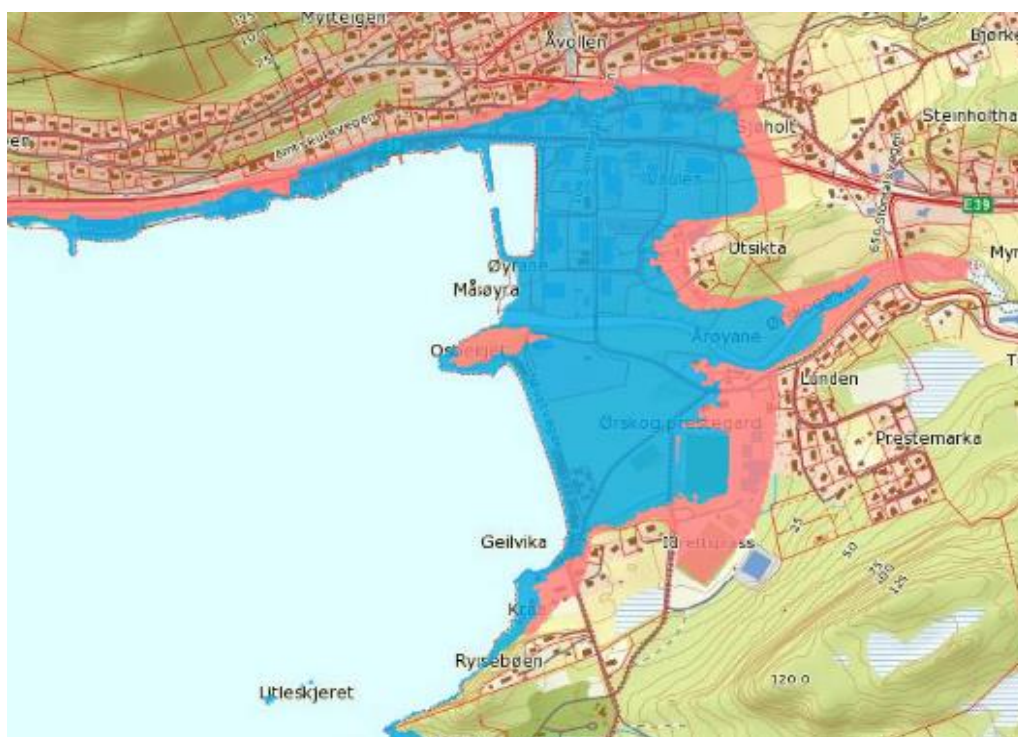
- Faresonene som er estimerte for eit fjellskred på 54 millionar m³
- Ein tryggleiksmargin
- Andre område som må evakuerast ut frå operative omsyn, for eksempel at området vert isolert.

Evakueringssonene er fastsette av politiet i samråd med kommunane og andre beredskapsaktørar. Tryggleiksmarginen er fastsett som eit 60% påslag på dei estimerte oppskyllingshøgden. Bakgrunnen for val av tryggleiksmargin er å kunne vere heilt trygg på at alle områda som kan verte råka av flodbølge er evakuert, og at i områda utanfor er det trygt å vere når skredet kjem. Det er usikkerheit knytt til både skredvolum, skredutvikling og slik også utgangspunktet for simuleringa av flodbølgjene. Samtidig er det vurdert at områda innanfor evakueringssona som er utanfor faresona i praksis ikkje har nokon andre restriksjonar enn at dei skal evakuerast ved auka fare for skred.

I tillegg er det vurdert om andre område som ligg over tryggleiksmarginen, likevel må evakuerast. Dette gjeld for eksempel område som vert utilgjengelege som følge av at einaste veg inn går gjennom evakueringssona. Fleire område som ligg utanfor tryggleiksmarginen, men som blir utilgjengelige ved skred, har vore gjenstand for diskusjon og synfaring mellom kommunane og politiet. Dette gjeld i første rekke i kommunane Norddal og Stranda, og er særleg aktuelt om vinteren. Så langt er det ikkje gjort vedtak om utarbeiding av evakueringsplanar av område utanfor tryggleiksmarginen. Ei oppmoding om slik evakuering utanfor tryggleiksmarginen, må kommunane rette til politiet.

Om utviklinga i forkant av skredet tilseier eit betydelig mindre skred enn 54 mill. m³, kan det vere aktuelt å justere ned evakueringssonene. Dette må skje i samråd mellom politiet, fagekspertise og kommunane. Erfaringane frå Veslemannen og Mannen tilseier at beredskapen må vere fleksibel etter forventna skredscenario. Samtidig må grunnberedskapen vere bygd opp rundt det største scenarioet, jf. den nasjonale beredskapsplanen for fjellskred.

Kart som viser faresoner og evakueringssoner er publiserte på nettportalen www.gislink.no. Eksempel på fare og evakueringssone er vist i Figur 2-5

Figur 2-5 Eksempel på evakueringssoner (blå faresone + raud tryggleiksmargin) for Sjøholt i Ørskog.

2.3 MENNESKE I EVAKUERINGSONA

Ei kartlegging viser at det er omlag 800 bustader og 220 fritidsbustader innanfor evakueringssona. I tillegg er det arbeidsplassar, skule mv. Utanom turistsesongen oppheld det seg omlag 5.000 i evakueringssona på dagtid. I turistsesongen vil dette talet vere vesentleg høgare.

2.4 KONSEKVENSA I OG UTANFOR EVAKUERINGSONENE

Fjellskredgenererte flodbølger gir akutt livsfare. Dette er den mest grunnleggande konsekvensen som beredskapen skal handtere. Effektiv evakuering og avsperring av evakuerte område skal i alle samanhengar ha høgst prioritet.

I tillegg fører både flodbølgjene og beredskapstiltaka i seg sjølv til ei rekkje følgjekonsekvensar som også skal handterast. Flodbølgjene vil gje store materielle øydeleggingar. Evakuering, avsperring og ferdselestriksjonar vil påverke fleire samfunnsfunksjonar i eit langt større område enn sjølv evakueringssona. Fleire av følgjekonsekvensane kan strekke seg over lang tid, frå tidleg i hendinga til fleire år etter skredhendinga.

Dei vidare underkapitla summerer opp dei viktigaste følgjekonsekvensane og hovudstrategiane for beredskap og andre avbøtande tiltak. Meir detaljerte konsekvensskildringar finst i ROS-analysane til dei einskilde aktørane.

2.4.1 Forureining med direkte fare for liv og helse

Flodbølger kan råke lager for drivstoff, industrikjemikaliar og andre farlege stoff som kan true liv og helse. Kommunane skal ha oversikt over slike forureiningskjelder, og kommunane og eigarane skal ha planar for skadeførebygging og handtering av forureining. Ansvar for å hindre forureining ligg til eigar av installasjonen.

Hovudstrategien er å fjerne alle vesentlege forureiningskjelder før eit fjellskred går. Dette er viktig for forureiningskjelder som gir akutt livsfare, særleg for ammoniakk i kjøle- og fryselager. Ein må og ha planar for andre forureiningskjelder, for eksempel lagertankar ved bensinstasjonar.

2.4.2 Konsekvensar for miljøet

Dei største konsekvensane for miljøet er stor tilførsel av organisk materiale til fjorden og generell forureining og forsøpling av fjorden og strandsona. Ei flodbølge vil vaske med seg store mengder vegetasjon, jordsmonn, bygningsmasse og lausøyre.

Det organiske materialet og nedbrytinga av dette vil påverke vasskvaliteten og levevilkåra for alt liv i fjorden. Dette er langt på veg ein naturleg prosess som det ikkje er mogleg å setje i verk tiltak mot. Stor vassutskifting med tidevatnet vil normalisere tilstanden relativt fort.

2.4.3 Konsekvensar for kraftforsyninga

Nettselskapa som er ansvarlege for regional- og lokalnettet i fareområdet, har gjennomført ROS-analysar for fjellskredhendingar i Storfjordbassenget. *Hovudkonklusjonane* er at dei aktuelle scenarioa gir:

- totale øydeleggingar av kraftinfrastrukturen i oppskyllingssone,ne,
- følgjekonsekvensar for kraftforsyninga i nærområdet,
- større regionale eller nasjonale konsekvensar er lite sannsynleg.

Konsekvensane blir størst i dei inste kommunane der oppskyllingshøgda er størst. Her vil øydeleggingar av infrastruktur i strandsona også gje konsekvensar for kraftforsyninga i dalane ovanfor.

Tabell 2-1 gir oversikt over forventede konsekvenser og aktuelle tiltak for kraftforsyninga. Konsekvensane for kraftforsyninga har innverknad på korleis andre aktørar må førebu seg for å ivareta kritiske samfunnsfunksjonar.

Tabell 2-1 Konsekvensar og tiltak for kraftforsyninga

Konsekvensar	Tiltak
Norddal kommune	
Brot på sjøkabel og øydelegging av infrastruktur i strandsona gjer at kraftforsyninga til bygdelaga ved fjorden blir broten. Forsyninga til dalane ovanfor blir også påverka.	Aktuelt distribusjonsnett blir kopla frå. Gjenoppretting og innkopling ut frå skadeomfang. Forsyning av nordsida ved bruk av 132 kV linja frå Giskemo. Forsyning av sørsida over Kallskaret.
Stranda kommune	
Størst konsekvensar i Geiranger og Sunnlyven der all infrastruktur i strandsona blir øydelagt. Forsyninga til Sunnlyvsbygda og høgareliggende område i Geiranger blir broten. Øydelegging av infrastruktur i strandsona gir avgrensa brot i straumforsyninga i Stranda sentrum.	Aktuelt distribusjonsnett blir kopla frå. Gjenoppretting og innkopling ut frå skadeomfang. I Sunnlyven kan forsyning gjenoppbyggast frå Hornindal og Stranda. Lokal forsyning i Sunnlyvsbygda frå aggregat ev. framtidig kraftverk lokalt. I Geiranger forsyning frå aggregat.
Stordal kommune	
Øydelegging av infrastruktur i strandsona gir avgrensa brot i straumforsyninga i områda ved fjorden.	Aktuelt distribusjonsnett blir kopla frå. Gjenoppretting og innkopling ut frå skadeomfang.
Ørskog kommune	
Øydelegging av infrastruktur i strandsona gir avgrensa brot i straumforsyninga på Sjøholt. Mastepunkt på Vestre kan bli berørt med konsekvensar for bygdene inn til Stordal.	Aktuelt distribusjonsnett blir kopla frå. Gjenoppretting og innkopling ut frå skadeomfang. Ringmating av nettet på Sjøholt som ved utfall kan forsynast alternative vegar. Utlegging av midlertidig kabel til Stordalslinja, ev vurdere nedkopling på Øvrebust i Stordal.
Skodje kommune	
Øydelegging av infrastruktur i strandsona gir avgrensa brot i straumforsyninga på Håhjem.	Aktuelt distribusjonsnett blir kopla frå. Gjenoppretting og innkopling ut frå skadeomfang. Linjestrekninga ligg i ring.
Sula kommune	
Øydelegging av infrastruktur i strandsona kan gje avgrensa brot i straumforsyninga i Solavågen.	Aktuelt distribusjonsnett blir kopla frå. Gjenoppretting og innkopling ut frå skadeomfang. Om nødvendig: midlertidig kabel og aggregat på utval stasjon.
Sykkylven kommune	
Øydelegging av infrastruktur i strandsona kan gje avgrensa brot i straumforsyninga. Sjøkablar er vurdert som trygge.	Aktuelt distribusjonsnett blir kopla frå. Gjenoppretting og innkopling ut frå skadeomfang. Bygningsmessig forsterking av utsette nettstasjonar.
Ørsta kommune	
Øydelegging av infrastruktur i strandsona kan gje avgrensa brot i straumforsyninga til bygdene ved Hjørundfjorden og på Vartdalstranda.	Aktuelt distribusjonsnett blir kopla frå. Gjenoppretting og innkopling ut frå skadeomfang. Midlertidig kabel. Forsyning frå Urke kraftverk til Norangsfjorden.
Ålesund og Hareid kommunar	
Ingen eller små konsekvensar.	Ingen særskilte tiltak.

2.4.4 Konsekvensar for telekommunikasjonar

I følgje ekomtilbydarane vil ei flodbølge gi omfattande konsekvensar for all telekommunikasjon. Øydelegging av kablar og nodar i transmisjonsnettet gjer at alle kommunikasjonsplattformer vert råka: datatrafikk og telefoni, også naudnettet. Satellittelefoni vert ikkje påverka, heller ikkje ICE sitt nett der infrastrukturen i stor grad er lokalisert på fjelltoppar.

I større grad enn for kraftforsyninga, vil konsekvensane strekkje seg utover sjølve strandsona. Som utgangspunkt kan ein gå ut frå at all telekommunikasjon blir slått ut frå Sjøholt og innover. Gjenoppbygging av transmisjonsnettet vil ta månader eller år. Fysisk øydelegging av basestasjonar og brot i straumforsyning gir også konsekvensar, men desse er meir handterlege.

Det er ikkje samfunnsøkonomisk forsvarleg å bygge ut fullverdig redundans i infrastrukturen for ekom. Dette skuldast blant anna den høge utviklingstakten innanfor dette området. Hovudstrategien for redundans, avbøtande tiltak og gjenoppretting er derfor å starte planleggingsarbeidet tidleg i hendingsforløpet – ved heving av beredskapen til gult nivå. Nasjonal kommunikasjonsmyndigheit har ansvar for å samordne ekomtilbydarane sitt arbeid.

I tillegg skal alle aktørar som får bortfall av telekommunikasjon ha planar og rutinar for bruk av alternative samband. Det blir her lagt til grunn at den generelle beredskapen mot telekommunikasjonsbrot vil handtere dette.

2.4.5 Konsekvensar for vatn og avløp

Vassforsyning og avløpshandtering er ein kritisk samfunnsfunksjon. Ei flodbølge vil øydelegge mykje av infrastrukturen i strandsona og på fjordbotnen. Konsekvensane er lokale og skal handterast av infrastruktureigarane (kommunane og private vassverk) og berørte verksemder og privatpersonar. Mattilsynet er fagstyresmakt for vassforsyning, medan kommunane og fylkesmannen er fagstyresmakter for avløpshandtering.

2.4.6 Konsekvensar for luftrommet

Luftrommet blir særskild viktig når beredskapsnivåa blir heva og ferdsel på veg blir avgrensa. Difor kan det bli oppretta eit lokalt restriksjonsområde for å avgrense lufttrafikken.

Politiet etablerer restriksjonsområde etter vedtak med heimel i politilova § 7. Dette skal koordinerast med aktuell lufttrafikktjenesteeining før vedtak blir gjort. Prosedyre er omtalt i Rundskriv 2012/012 frå Politidirektoratet.

2.4.7 Konsekvensar for ferdsel på sjø

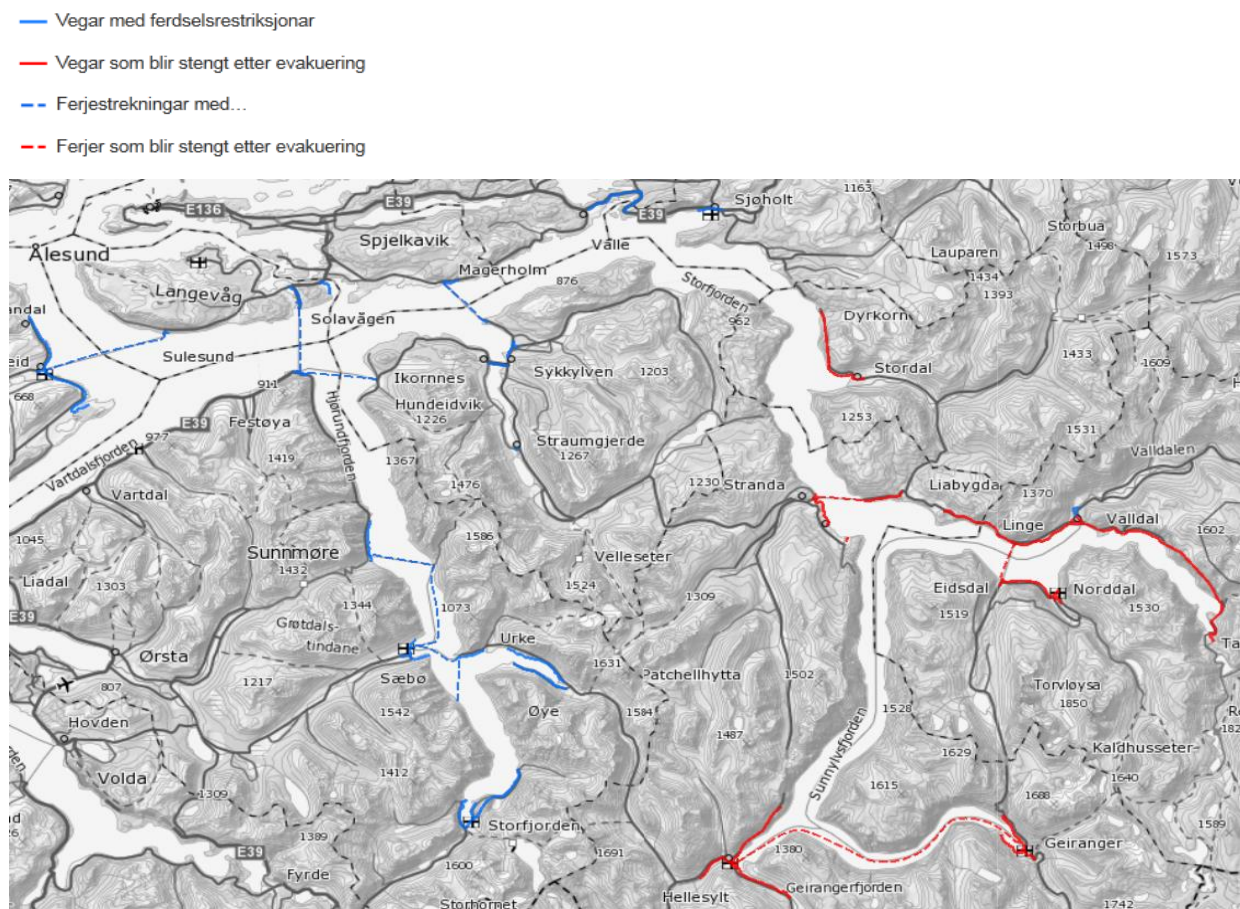
Sjøvegen kan ikkje nyttast når ein kjem til eit definert farenivå, og vil bli stengt. På grunn av flytande gjenstandar kan farleia truleg ikkje nyttast i ein periode etter at raset har gått. Kystverket er i samarbeid med politiet ansvarleg for ferdselsrestriksjonar. Opprydding vert sett i verk saman med lokale

forureiningsstyresmakter, så snart områda er sikra mot påfølgande skred. I den grad farleia kan nyttast, er det mogleg å erstatte øydelagde installasjonar med Kystverket sitt utstyr (ramper mv).

2.4.8 Konsekvensar for samferdsel og transport

Eit større fjellskred vil truleg medføre at fleire vegstrekningar blir øydelagt. Dette vil gje store samfunnsmessige utfordringar. Nokre stader vil ein ha omkøyringsmoglegheiter, medan andre stader blir isolert. Det har stor samfunnsnytte å oppretthalde ferdsel for å oppretthalde nødvendige samfunnsfunksjonar så lenge som mogleg i forkant av skredet. Ved evakuering er difor vegstrekningane graderte ved at nokre kan haldast opne lenger enn andre i forkant av eit skred.

Konsekvensar for fylkes- og europavegar er illustrert på www.gislink.no.

Figur 2-6 Vegar og ferjestrekningar som blir berørt av Åkneset

2.4.9 Konsekvensar for helsetenesta

Eit større fjellskred med evakuering av store område vil gjere det utfordrande å yte helsetenester til innbyggjarane. Det kan og gjere det vanskeleg for å innbyggjarane å tilkalle hjelp om telenettet ramlar ned.

Stengde vegar og ferjesamband vil bli ei utfordring for pasienttransport. Ambulansetenesta og andre med ansvar for pasienttransport (kommunar) må ta høgde for dette i sine aktørplanar. Det vil også bli

problem med leveransar av legemidlar. Kommune- og spesialisthelsetenesta må ta høgde for dette i eige planverk. Den einskilde pasient/pårørande må også vere budd på slike situasjonar.

Nokre kommunar må flytte helsefunksjonar ut av evakueringssona, td. legekontor, omsorgsbustader og sjukeheim.

2.4.10 Konsekvensar for anna offentleg tenesteyting

Fleire kommunale verksemdar ligg innanfor evakueringssona, og det vil ikkje vere mogleg å vidareføre drift. Kommunane skal ha planar for flytting og alternativ drift for desse verksemdene.

Fleire NAV-kontor ligg i evakueringssona, og skal ha tilsvarande planar. Kontoret på Skodje er dimensjonert for at fleire kan ha arbeidsplass der. I tillegg har NAV Storfjorden avtale med NAV Haram om det blir behov for meir kontorplass.

Det ligg fleire tannklinikkar i evakueringssona; Norddal, Stranda, Ørskog og Sykkylven. Det skal lagast planar for å flytte drifta til andre klinikkar.

Kyrkjer og gravplassar kan bli skada og kyrkjekontor kan verte utilgjengelege. Ein kan ha gudsteneste og kyrkjekontor på alternative stader, men det blir utfordringar med gravferder. Kyrkja skal ha planverk for å handtere dette.

2.4.11 Konsekvensar for landbruket

I faresona er det tre gardsbruk i Norddal, to i Stranda kommune og eitt i Ørsta som har dyrehold. Eigarane har ansvar for at dyra ikkje kjem i fare, og skal ved heving til gult beredskapsnivå lage planar for flytting eller avvikling.

I tillegg til gardsbruka i faresona, er det også store utfordringar knytt til gardsdrift i områda som vert isolerte etter at evakuering og ferdselsrestriksjonar er trått i kraft. Dette gjeld landbruket Stordal og Norddal kommune og i Geiranger og Sunnylvsbygda i Stranda – med visse årstidsvariasjonar knytt til vinterstengde vegar over Trollstigen og Geirangerfjellet. Også desse gardsbruka skal lage planar for korleis dei skal handtere ei fjellskredhending.

Som grunnlag for planarbeidet, skal næringa, kommunane og Mattilsynet i normalsituasjonen (grøn beredskap) ha og vedlikehalde ein konseptplan for korleis detaljerte planar skal utarbeidast.

2.4.12 Konsekvensar for oppdrettsnæringa

Det er fleire oppdrettsanlegg i faresona som treng nye lokalitetar å flytte til. Nokre aktørar har alternative lokalitetar, andre må ha beredskapslokalitetar. Reservelokalitetar må vere på plass i forkant, og naudsynte avklaringar må gjerast med aktuell kommune og fagmyndigheiter. Detaljplanlegging startar opp når ein hevar farenivået til gult. På gult stoppar ein all utsetting av fisk. Finst det ikkje reservelokalitetar, kan nedslakting verte alternativet. Fiskeridirektoratet og Mattilsynet har loveheimlar til å kunne pålegge flytting/evakuering.

Sektormyndighetene skal ha ein konseptplan med rolleavklaringar og løysing på korleis forvaltningsoppgåver raskt kan avklarast.

2.4.13 Konsekvensar for næringslivet elles

Det er ei variert type næringsdrivande som ligg innafor evakueringssona, og blir påverka av beredskapstiltaka. Kommunen skal orientere dei næringsdrivande om risikoen, og oppmode om at dei utarbeider ein beredskap for ei fjellskredhending. Planverk bør samordnast med kommunalt planverk.

2.4.14 Konsekvensar for kulturminne /kulturmiljø

Fleire av bygdene har verdifulle kulturminne og kulturmiljø i faresona, som naustrekker og kyrkjer. Kulturmiljø får ein gjort lite med, men det skal i kvar kommune takast ei vurdering på om ein har verdiar som bør flyttast til sikker sone på oransje nivå.

Kulturminne i Askeladden (både automatisk freda- og nyare tids kulturminne) som ligg innafor faresona bør kvalitetssikrast (tilstand, GPS-koordinatar, og fotodokumentasjon).

2.4.15 Konsekvensar for forsyning

Ein vil miste forsyningstilgangen inst i Storfjorden då butikkar og bensinstasjonar ligg i evakueringssona. Dette vil rast gje store utfordringar. Ørskog vil også bli råka, men kan få forsyningar utanfrå. Kommunane skal ta ein gjennomgang med dei næringsdrivande, og vurdere tiltak som det er mogleg å planlegge for.

3 AKTØRAR

Ei rekke aktørar har ansvar og oppgåver knytt til beredskap mot fjellskred. Aktørane er delt i to grupper: Hovudaktørar og andre aktørar. Inndelinga er ikkje hierarkisk, men synleggjer dei aktørane som før, under og etter ei fjellskredhending har hovudansvar for overvaking, varsling, aksjonsleiing og/eller samordning.

Det nasjonale ansvaret i departementa på politisk og strategisk nivå er omtalt i Nasjonal plan for fjellskred.

Avklarte roller og samhandling er avgjerande for handtering av ei så kompleks krise. Det er difor viktig at aktørane kjenner til kvarandre, og at ein har øvd saman.

Aktørar med beredskapsansvar mot fjellskred frå Åkneset	
Hovudaktørar Aktørar med hovudansvar for overvaking, varsling, aksjonsleiing og/eller samordning	<ul style="list-style-type: none">✓ Noreg vassdrags- og energidirektorat✓ Åknes Tafjord Beredskap IKS✓ Fylkesmannen i Møre og Romsdal✓ Kommunane Norddal, Stranda, Sykkylven, Stordal, Ørskog, Skodje, Ålesund, Sula, Ørsta, Hareid✓ Møre og Romsdal Politidistrikt
Andre aktørar Sektormyndede, offentlege og private innsats- og forsterkingsressursar	<ul style="list-style-type: none">✓ Møre og Romsdal Sivilforsvarsdistrikt✓ Helse Møre og Romsdal✓ Møre og Romsdal Fylke✓ Kystverket✓ Fiskeridirektoratet, region Møre og Romsdal✓ Mattilsynet✓ Statens vegvesen, Region midt✓ Nettselskapa; Ørskog Energi, Mørenett, Stranda Energi, Sykkylven Energi✓ NRK, Møre og Romsdal✓ Frivillige organisasjonar - FORF✓ Avinor og Luftfartstilsynet✓ Post- og teletilsynet, teleaktørar✓ Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap✓ Forsvaret✓ Landbruksdirektoratet✓ Helsedirektoratet✓ Norges geologiske undersøkelse

«Berørte personar og verksemdar» utgjer ei tredje gruppe som utan å vere formelle beredskapsaktørar kan bli involvert ved at fjellskredet truar tryggleiken deira og/eller verksemda. Her finn ein privatpersonar og private verksemdar. Desse skal kartleggast i samband med utarbeiding av aktørplanar.

Alle verksemdar i evakueringssonene og dei som kan bli isolert blir oppmoda til å lage planverk med tiltak. Kommunane og Fylkesmannen skal bistå, og stille grunnlagsdata til disposisjon.

4 FARENIVÅ OG BEREDSKAPSTILTAK

Alle tiltak er planlagde utifrå fire beredskapsnivå som i tid følgjer dei definerte farenivåa; lav(grøn), moderat(gul), høg(oransje) og ekstrem fare(raud). Farenivåa gir uttrykk for aukande sannsyn for eit skred i nær framtid, og gradvis kortare tid til eit eventuelt skred. Endringar i farenivå vert fastsett av NVE. Samanhengen mellom farenivåa og beredskapsnivå er vist i Tabell 4-1.

Tabell 4-1 Samanheng mellom geologisk situasjon, farenivå, og beredskapsnivå og -tiltak

Geologisk situasjon	Farenivå	Beredskapsnivå og -tiltak
Stabil bevegelse	Lav fare	Grøn beredskap:
Stabil bevegelse, sesongvariasjon		<ul style="list-style-type: none"> • Overvaking • Planlegging • Øving
Økt bevegelse, utover sesongvariasjon	Moderat fare	Gul beredskap:
		<ul style="list-style-type: none"> • Intensivert overvaking • Gjennomgang av planverk • Aktivering av samordningsfora • Forberede komplekse tiltak • Informasjonstiltak
Akselererande bevegelse	Høg fare	Oransje beredskap:
		<ul style="list-style-type: none"> • Intensivert beredskap • Flytting av sårbare objekt • Reduksjon av aktivitet og ferdsel
Skred nær føreståande	Ekstrem fare	Raud beredskap:
Skred har gått, kan gå igjen		<ul style="list-style-type: none"> • Evakuering • Redning
		Raud beredskap:
		<ul style="list-style-type: none"> • Oppretthalde evakuering • Re etablering av overvaking
Ingen eller liten fare for skred	Lav fare	Grøn beredskap:
		<ul style="list-style-type: none"> • Normalisering

Alle aktørar skal setja i verk tiltak ut frå gjeldande beredskapsnivå, og for å få samtid i handlingane skal Fylkesmannen samordne aktivitetane.

Dei fire farenivåa er definert og karakterisert i hovudsak utifrå hastigheita på rørsla i fjellet, og beredskapstiltaka er omtalt vidare under. Beredskapstiltaka er i tillegg synleggjort i eit flytskjema vist i Figur 4-1.

4.1 LAV FARE – GRØN BEREDSKAP

Det ustabile fjellpartiet er i langvarig (fleirårig) og jamn rørsle. Sesongvariasjonar som følgje av varierende vasstilførsel eller temperatursyklusar er vanleg. Eit fjellskred i nær framtid er lite sannsynleg. "Nær framtid" vil i dei fleste tilfelle utgjere fleire månader. For svært bratte fjellsider kan denne tida utgjere nokre veker.

Beredskapstiltak. Dette er normalsituasjonen. Beredskapsaktørane skal vere førebudd på å handtere eit auka farenivå gjennom planvedlikehald, øvingar og statusrapportering.

NVE, Fylkesmannen og kommunane har særleg ansvar for å halde beredskapen levande. Dette skal sikrast gjennom at:

- ✓ NVE har rutinar for aktiv formidling av informasjon om høgrisikoobjekta og varslingsystema. Informasjon skal formidlast både til aktørar og allmenta, t.d. via nettet.
- ✓ Fylkesmannen har rutinar for revisjon av regionale risiko- og sårbarheitsanalysar, regional plansamordning, fagsamlingar og øvingar.
- ✓ Kommunane har rutinar for revisjon av lokale risiko- og sårbarheitsanalysar, lokal plansamordning, øvingar, informasjonsformidling og kontakt med innbyggjarar og verksemder i lokalmiljøet.

Grøn beredskap				
Normal situasjon – dagleg drift				
Informasjonsstiltak				
✓ Informasjonsgruppa møtest årleg, og går gjennom planverket.				
✓ Test av varslingsrutinar, og førebudd informasjon				
NVE	Fylkesmannen	Politiet	Kommunar	Andre aktørar
✓ Kontinuerleg overvaking	✓ Årleg oppdatering av planverk	✓ Årleg oppdatering av planverk	✓ Årleg oppdatering av planverk	✓ Årleg oppdatering av planverk
✓ Vedlikehald og utvikling av overvakingsutstyr	✓ Føre tilsyn med kommunane	✓ Delta og gjennomføre øvingar	✓ Gjennomføre lokale øvingar	✓ Gjennomføre lokale øvingar
✓ Ajourføre varslingslister og planverk	✓ Samordne storøving kvart fjerde år		✓ Delta på Fylkesmannen sine arrangement og øvingar	✓ Delta på Fylkesmannen sine arrangement og øvingar
	✓ Ta initiativ til varslingsøvingar og table-top øvingar			
	✓ Invitere til årleg fagsamling			

4.2 MODERAT FARE – GUL BEREDSKAP

Rørslene i det ustabile fjellpartiet har passert ein terskelverdi over dei typiske sesongvariasjonane. Rørsla er venta å vise ein svak akselerasjon. Det kan ventast ei viss auke av småskred og/eller steinsprang i fjellpartiet. Sannsynet for eit større fjellskred i nær framtid har auka. Beredskapen skal ved dette farenivået vere dimensjonert for å handtere eit skred om ein månad. For svært bratte fjellsider kan denne tida vere kortare.

Beredskapstiltak. Føremålet er å førebu ein overgang til høgare beredskapsnivå. Endring tilbake til grøn beredskap er like sannsynleg som ytterlegare heving av beredskapsnivået. Tiltak med direkte konsekvensar for samfunnsfunksjonar eller einskildpersonar vert ikkje sett i verk.

Tiltak er intensivert overvaking, gjennomgang og revisjon av planverk, etablering av informasjons- og mediesenter, aktivering av samordningsfora, førebuing av tiltak på høgare beredskapsnivå, informasjonstiltak og situasjonsrapportering. Fylkesmannen skal etablere og drifte arenaer for samordning, informasjonsdeling og kontakt mellom aktørane. Aktørar som er ansvarleg for komplekse og tidkrevjande tiltak på høgare beredskapsnivå skal starte konkret planlegging av desse.

Gul beredskap				
<i>Moderat fare, førebu tiltak på høgare beredskapsnivå</i>				
Det blir ikkje sett i verk tiltak med direkte konsekvensar for samfunnsfunksjonar eller einskildpersonar. Aktørar som skal flytte objekt på høgare beredskapsnivå, startar konkret planlegging av desse				
Informasjonsstiltak				
✓ Informasjons- og mediesenter blir etablert, og planverk blir sett i verk				
✓ FM samordnar via rapporteringslinjene				
Situasjonsrapportering				
FM samordnar, og rapporterer både oppover og nedover i systemet – rapportering via samordningskanal				
NVE	Fylkesmannen	Politiet	Kommunar	Andre aktørar
✓ Fastset nytt farenivå, og varslar etter fastsett varslingsrutine	✓ Etablere arena for samordning, møte i fylkesberedskapsrådet, og aktuelle kommunar	✓ Støtte kommunar i førebuing av flytting av sårbare funksjonar	✓ Gå gjennom og revidere planverket, og førebu tiltak.	✓ Gå gjennom og revidere planverket, og førebu tiltak.
✓ Skjerpa overvaking	✓ Rapportere på samordningskanal	✓ Varsle LRS om moglege tiltak	✓ Etablere samordningsfora og situasjonsrapportering	
✓ Jamleg situasjonsrapportering til myndigheiter		✓ Informere publikum		
✓ Informere				

4.3 HØG FARE – ORANSJE BEREDSKAP

Rørslene i det ustabile fjellpartiet har passert ein ny terskelverdi, og er forventta å vise ein klar akselerasjon. Førekost av småskred kan forventast å auke ytterlegare. Eit fjellskred i nær framtid er sannsynleg. Beredskapen ved dette farenivået må være dimensjonert for å handtere eit skred om to veker. For svært bratte fjellsider kan denne tida bli kortare.

Det vil kontinuerleg bli rapportert frå NVE sitt overvakingssenter til politiet og fylkesmannen. Politiet vil i samråd med geofagleg ekspertgruppe heile tida vurdere faren for ras og om oransje beredskap skal oppretthaldast. Flytting / evakuering blir kontinuerleg vurdert, og kan bli sett i gang på kort varsel.

Beredskapstiltak. Føremålet er å førebu og gjennomføre tidkrevjande tiltak i evakueringssona. Fleire tiltak påverkar samfunnsfunksjonar og einskildpersonar. Forsterkingsbehov må klarleggast og eventuelt aktiverast. Kommunane må etablere arena for lokal samordning. Sårbare objekt, som er definert i eige planverk, skal flyttast frå fareområdet. Det kan verte aktuelt å vurdere reduksjon av ferdsel og aktivitet i fjorden på dette farenivået.

Alle beredskapsaktørar skal etablere døgntinuerleg beredskap. Forsterkingsbehov av ressursar og personar må kartleggast og ev aktiverast. Politiet må mobilisere tilstrekkeleg kapasitet til å ivareta politi- og redningsoppgåver. Politi/LRS må skaffe seg oversikt over situasjonen – kven skal ev evakuerast, kven har allereie forlate området, tilgjengelege ressursar mv.

Ansvarlege aktørar skal i løpet av kort tid kunne flytte sårbare objekt frå fareområdet. Med sårbare objekt meiner ein menneske, verksemdar og fysiske objekt som av ulike årsaker ikkje kan, eller vanskeleg lar seg evakuere i ein rask operasjon. Desse objekta må kome fram gjennom risiko- og sårbarheitsanalysar, og flytting vert fastsett i beredskapsplanar.

Avgjerd om flytting vert gjort av den einskilde objekt- eller verksemdseigar, men fylkesmannen har særleg ansvar for å sjå til å at flytting blir gjennomført samordna og i rimeleg rekkefølge. Ulik gjennomføring vil føre til unødig uro i befolkninga. Ein føreset at flytting av sårbare objekt er godt forankra i beredskapsplanar, og at gjennomføringa vert drøfta i relevante samordningsfora. Politiet og redningstenesta har behov for informasjon og oversikt over kva som vert flytta.

Ut i frå same forhold som for flytting av sårbare objekt kan det vere naudsynt å gje føringar for aktivitet og ferdsel. Dette vil typisk dreie seg om restriksjonar for ikkje-naudsynt aktivitet og ferdsel, og aktivitet og ferdsel som er til hinder for andre sine naudsynte beredskapstiltak. Restriksjonar som skal gjennomførast må kome fram gjennom risiko- og sårbarheitsanalysar, og fastsettast i aktør- og objektplanar.

Oransje beredskap

Høg fare, iverksetting av planlagde tiltak

Informasjons tiltak

- ✓ Informasjons- og mediesenter samordnar informasjonsarbeidet
- ✓ FM samordnar via rapporteringslinjene

Situasjonsrapportering

FM samordnar, og rapporterer både oppover og nedover i systemet via samordningskanalen

NVE:	Fylkesmannen:	Politiet	Kommunar	Andre aktørar
<ul style="list-style-type: none">✓ Fastset nytt farenivå, og varslar etter fastsett varslingsrutine✓ Skjerpa overvaking✓ Situasjonsrapportering✓ Informere	<ul style="list-style-type: none">✓ Støtte og SAMORDNE tiltak for alle aktørar.✓ Samordne forflytting i alle kommunane.✓ Hyppige møte og kontinuerleg dialog med fylkesberedskapsrådet.✓ Dagleg situasjonsrapportering frå kommunane og til DSB	<ul style="list-style-type: none">✓ Støtte kommunar i gjennomføring av flytting av sårbare funksjonar✓ Gjennomføre egne tiltak.✓ Skaffe oversikt over situasjonen, kven skal evakuerast, tilgjengelege ressursar mv.✓ Informere publikum	<ul style="list-style-type: none">✓ Etablere døgnkontinuerleg beredskap.✓ Forsterkingsbehov må klarleggast og ev aktiverast✓ Gjennomføre planlagt utflytting av kritiske og sårbare funksjonar.✓ Førebu tiltak for ekstrem fare	<ul style="list-style-type: none">✓ Etablere døgnkontinuerleg beredskap.✓ Forsterkingsbehov må klarleggast og ev aktiverast✓ Gjennomføre planlagt utflytting av kritiske og sårbare funksjonar.✓ Førebu tiltak for ekstrem fare

4.4 EKSTREM FARE – RAUD BEREDSKAP

Rørslene i det ustabile fjellpartiet har nådd eit nivå som tilseier at eit fjellskred er svært sannsynleg og nært føreståande. I denne fasen er det forventa stor uro i fjellpartiet med daglege småskred, noko som kan føre til at heile eller delar av overvakingssystemet blir sett ut av spel. Beredskapen må ved overgangen til dette farenivået vere dimensjonert for å handtere eit skred om 72 timar, og evakuering av hele fareområdet skal kunne gjennomførast i løpet av 12 timar, jf. TEK10 § 7-4.

Dette farenivået gjeld også etter at eit skred har gått, til overvakingssystem er reetablert og ei revidert farevurdering er gjennomført.

Beredskapstiltak. Føremålet er ei rask og samordna evakuering. Relevante tiltak som er sett i verk på lågare beredskapsnivå skal vidareførast. Dei viktigaste nye tiltaka er evakuering, redningsinnsats, og alternativ drift av samfunnsfunksjonar.

Politiлова (evakuering) og Kongeleg resolusjon av 04.07.80 (redningsteneste) er viktigaste heimelsgrunnlaget for desse tiltaka, og samordningsansvaret ligg difor i stor grad hos politimeisteren.

Raud beredskap inneber normalt at alle førehandsdefinerte evakueringssoner vert beordra evakuert. Ordre blir gitt av politimeisteren. Liv og helse har prioritet fram for ev konkurrerande ressursbruk for å bere miljø og materielle verdiar.

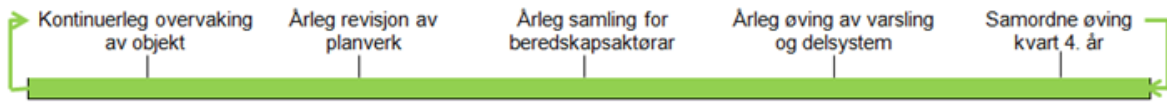
Andre aktørar skal understøtte politiet si gjennomføring og oppretthalding av evakuering.

Ivaretaking av evakuerte og andre berørte, informasjon og alternativ drift av samfunnsfunksjonar er andre viktige oppgåver. Kommunane har primæransvar for å ivareta berørte, medan statlege andrelineteneste, samferdsel- og infrastrukturmyndigheiter skal ha planar for bistand til kommunane samt oppfølging av eigne sektorar. Fylkesmannen har særleg ansvar for å samordne tiltak «bak» evakueringa.

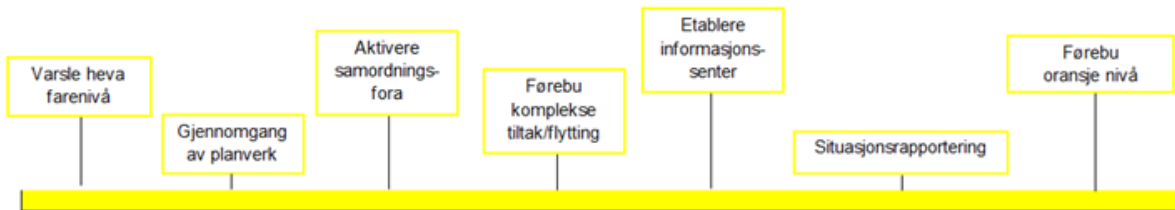
Raud beredskap				
<i>Ekstrem fare, evakuering</i>				
Bortfall av kommunikasjon og infrastruktur vil gi store utfordringar				
Informasjonstiltak				
✓ Informasjonsgruppa samordnar informasjon i den grad det er mogleg				
✓ FM samordnar				
NVE:	Fylkesmannen:	Politiet	Kommunane	Andre aktørar
✓ Fastset nytt farenivå, og varslar etter fastsett varslingsrutine	✓ Støtte politi og kommunar i handtering av evakuering.	✓ Evakueringsordre blir gitt av Politimesteren.	✓ Ivareta evakuerte og andre berørte	✓ Alternativ drift
✓ Overvaking og geofagleg oppfølging i felt.	✓ Hyppige møte og kontinuerleg dialog med fylkesberedskapsrådet.	✓ Gjennomføre evakuering av alle førehandsdefinerte evakueringssoner.	✓ Alternativ drift av samfunnsviktige funksjonar	
✓ Jamleg situasjonsrapport	✓ Samordne tiltak "bak" evakueringa	✓ Sikre evakuert område		
✓ Informere i samråd med Politi	✓ Rapportere	✓ Samordningsansvar for liv og helse		
		✓ Støtte samferdselsmyndigheiter i trafikkregulering i berørte område		

og FM om eige arbeid		✓ Rapportere		
----------------------	--	--------------	--	--

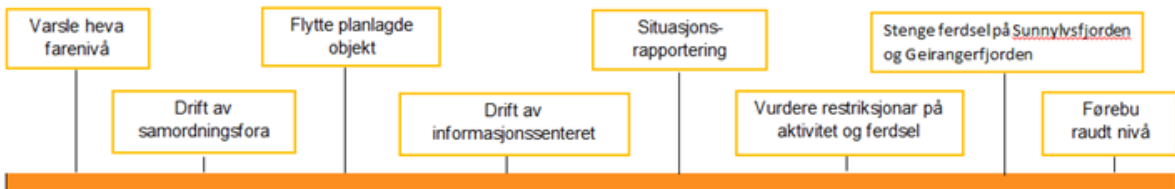
Dagleg drift, kontinuerleg arbeid med beredskap og overvaking

Moderat fare, førebu overgang til høgare beredskapsnivå

Høg fare, iverksetting av planlagde tiltak

Ekstrem fare, rask og samordna evakuering, alternativ drift

Figur 4-1 Flytskjema som illustrera beredskapstiltaka i dei ulike fasane ved eit fjellskred

5 FELLESTILTAK

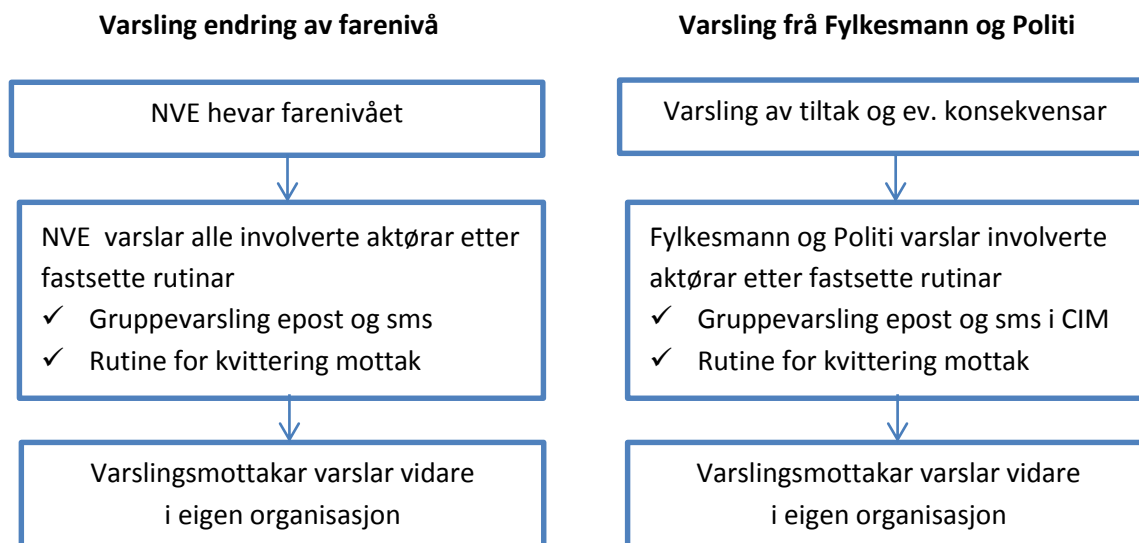
5.1 VARSLING

Varsling er i dette tilfellet formidling av korte budskap som krev rask vurdering eller handling av mottakar. Det skal etablerast beredskap for varsling av endra farenivå, og andre vesentlege forhold og hendingar, inkludert varsling av sjølve skredet. Det skal etablerast rutinar for både aktørvarsling og befolkningsvarsling.

5.1.1 Aktørvarsling

Aktørvarsling er varsling til alle definerte beredskapsaktørar. NVE har ansvar for varsling av endra farenivå og skal ha system og planverk for rask og sikker formidling av varsel og stadfesting på mottak. Aktørar som tek i mot varsel er sjølvstendig ansvarleg for vidarevarsling i eigen organisasjon, og for å sette i verk tiltak i samsvar med nytt farenivå.

Fylkesmannen og politiet skal også ha system og planverk for rask og effektiv varsling til involverte aktørar. Dette for å koordinere beredskapstiltaka på dei ulike farenivåa. Ved endring av farenivå til ekstrem fare er det Politimeisteren si avgjerd at vi går over i raud beredskap, og som gjev ordre om evakuering. Dette er illustrert i Figur 5-1.

Figur 5-1 Varslingsprosedyre ved endring av farenivå

5.1.2 Befolkningsvarsling

Befolkningsvarsling er informasjon til innbyggjarar, og andre med opphald i faresona og vidare bedrifter som ikkje er aktørar i den organiserte beredskapen. Denne varslinga skal i tid følgje aktørvarslinga så tett som mogleg. Varslinga bør normalt følgjast opp med informasjon i media.

Ved overgangen til moderat (gul) og høg (oransje) fare vil massemedia og aktørane sine nettsider vere hovudkanal for formidling gjennom førebudde informasjonskampanjar. Desse overgangane føreset

ikkje umiddelbar handling, og det er viktig å understreke og underbygge informasjonen som går ut. Varslingssystem (sms-varsling) vert nytta i tillegg om ein vurderer det som tenleg.

Overgang til ekstrem fare (raud) og politiet si avgjerd om evakuering krev rask formidling og umiddelbar handling blant mottakarane. Eige varslingssystem som når ut til innbyggjarar og verksemdar vert sett i verk. Politiet tek over varslinga når ein kjem på raudt nivå, og områda skal evakuerast.

Befolkningsvarsling er eit kommunalt ansvar, og i dette tilfellet med fleire involverte kommunar vil det vere behov for interkommunalt samarbeid. Sjølv om hovudansvaret sitt hos kommunane, skal også andre aktørar bidra i dette arbeidet. Det skal utarbeidast eigen plan for befolkningsvarsling på tvers av kommunane der førehandsproduserte meldingar er ein del av planverket. Politiet treng også tilgang til varslingssystema.

5.2 SAMBAND

Kommunikasjon mellom involverte aktørar vil vere ei utfordring spesielt under og etter skredet då ein kan forvente at telenettet vil ligge nede ei tid, jf. kapittel 2.4.4. Telenettet blir brukt av stadig fleire både til telefoni, datatrafikk og mobiltelefoni. Dette gjer at sårbarheita aukar. Ein del aktørar har skaffa seg satellitt-telefonar, og nokre få har eigne samband.

Kvar aktør må kartlegge sitt samband, og vurdere om det kan settast i verk tiltak for å kunne kommunisere i ein naudsituasjon. I tillegg må ein kartlegge om det finst andre reserveløysingar i lokalsamfunnet.

DNK (Direktoratet for naudkommunikasjon) har i dag tilgjengeleg ein komplett mobil-basestasjon der ein er heilt uavhengig av eksisterande infrastruktur (straum, liner/transmisjon).

Denne løysinga er bygd på ein komplett/fullverdig naudnett-basestasjon med alle TG (talegrupper) inkludert. Brukarane får TMO-dekning i normal avstand som i ein normalsituasjon. Det er ikkje stadfesta om overlappande dekning med nærliggande basestasjonar vil vere mogleg. Typisk må då "handoverlister" mellom basestasjonar vere konfigurert for dette. Teoretisk maksimal dekning frå base til terminalbrukar er for denne 58 kilometer, men 3 til 4 mil er meir realistisk.

Den mobile basestasjonen vert koplå til nettet via satellittantenner og driftast av naudstramsaggregat. DNK har tinga ytterlegare to slike komplette installasjonar. I tillegg fins det nokre mobilbaser som ikkje har satellittantenner.

DNK vil risikovurdere moglege og naudsynte førebuande tiltak opp skred frå Åkneset. Politiet vil kontakte DNK for å planlegge behov for støtte på gul beredskap.

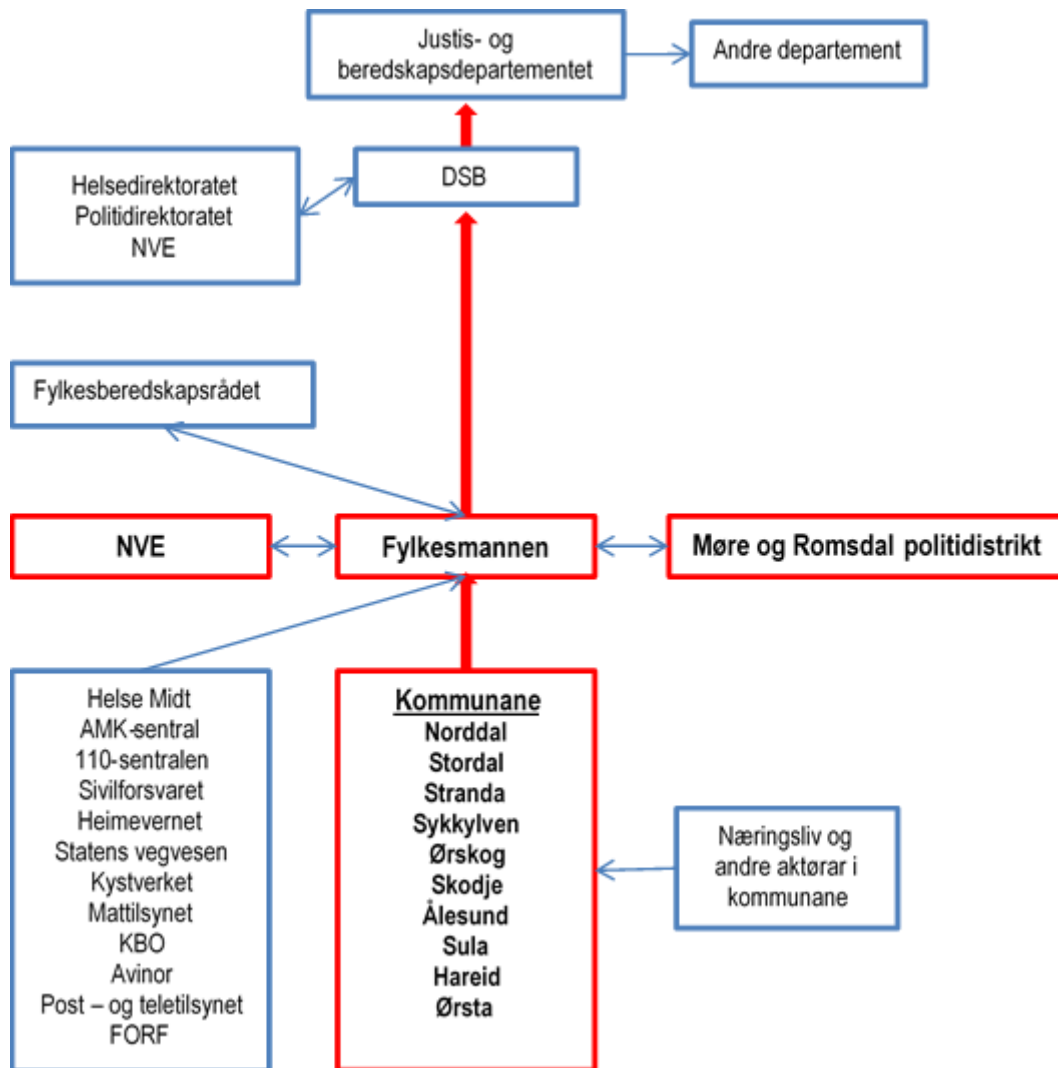
5.3 RAPPORTERING

Nasjonale beredskapsplan for fjellskred skisserer rapporteringslinjene for aktørar ved ei fjellskredhending. Alle aktørar rapporterer i eiga linje. I tillegg til disse linjene vil ein aktivere samordningskanal der Fylkesmannen blir bindeledd for all informasjon som går opp- og nedover samt på tvers i systemet, jf. «Retningslinjer for varsling og rapportering på samordningskanal». Dette er

nødvendig for at Fylkesmannen skal kunne ivareta samordningsansvaret i ein så kompleks situasjon. Dette er illustrert i Figur 5-2.

Fylkesmannen skal ha oppdaterte varslingslister, og bruke CIM til å sende og motta rapportar. Kommunane er ansvarleg for å samordne informasjon frå aktørar i eiga kommune.

Fylkesberedskapsrådet er fylkesmannen sin faste arena for gjensidig orientering om beredskap, og for drøfting og samordning av innsats. Dei fleste møta vil bli gjennomført telefonmøter.

Figur 5-2 Rapporteringslinje over samordningskanal

5.4 FELLESLOGG

Det må etablerast ein felleslogg og retningslines for denne, som sikrar god informasjonsflyt mellom involverte aktørar. I tillegg fører aktørane eigne loggar. Mange av aktørane nyttar CIM som krisestøtteverktøy til dette formålet.

5.5 INFORMASJON

For å samordne informasjonsarbeidet, skal det ved gult og høgare farenivå etablerast ein kommunikasjonsstab med personell frå fylkesmannen, NVE, politiet og kommunane (jf. Nasjonal beredskapsplan for fjellskred, kap. 4.3). «Kommunikasjonsplan for fjellskredberedskap» beskriver ansvar, roller og rutinar, og skal bidra til korrekt og tenleg informasjon frå aktørane til innbyggjarar og media.

Kommunane er primær informasjonskjelde for innbyggjarane og dei som oppheld seg i kommunen. Ved beredskapsheving må all informasjon vere koordinert gjennom kommunikasjonsstaben. Det skal også informerast aktivt utanom heving av beredskapsnivå. Fylkesmannen skal til ei kvar tid vere orientert.

Alle aktørar har ansvar for å produsere og distribuere informasjon for eige ansvarsområde. Fylkesmannen samordnar. Aktørplanane skal byggast på felles «Kommunikasjonsplan for fjellskredberedskap» og innehalde aktørspesifikk informasjon:

- ✓ Førehandsprodusert stoff med tiltak for ulike beredskapsnivå
- ✓ Oversikt over målgrupper og kanalar for informasjon
- ✓ Rutinar for kommunikasjon med Fylkesmannen og Kriseinfo

5.5.1 Poolordning for media

Ved gult eller høgare farenivå kan det bli restriksjonar på ferdsel, både på bakken og i luftrommet. I slike situasjonar vil media etablere ei «poolordning». Det betyr at ein avgrensar tilgangen slik at ein aktør skal dekke hendinga på vegne av fleire. Utanfor desse områda er det fri presse.

NRK og TV2 tar på seg samfunnsansvaret med å ha ei slik rolle, og vil i denne samanheng bli kalla poolhavar, altså vere det mediet som leverer bilde og opptak. Alle andre media som ønskjer tilgang til materialet vert kalla pooldeltakarar. Poolhavar skal syte for at alt bildemateriell er tilgjengeleg for alle pooldeltakarar så raskt som råd. Dette gjeld også etterbruk.

Det skal lagast oversikt over «kameraposisjonar» og utkikspunkt som kan nyttast. Dette skal avtalast med NVE og Politiet.

5.6 PSYKOSOSIAL OMSORG

Etter eit skred vil det truleg vere stort behov for psykososial omsorg. Kommunane har eigne kriseteam, men i dei mest berørte kommunane er det lite truleg at dei kan yte tilstrekkeleg hjelp. Fleire er kanskje berørte sjølv, og har nok med eigen situasjon. Fylkesmannen har etablert eit eige nettverk for heile fylket, og i ein slik situasjon må ein kunne hente inn ressursar frå andre kommunar og instansar. Det står mykje aktuell informasjon på www.kriser.no.

5.7 AKTØRPLANAR

Alle aktører som er nemnt i det regionale planverket skal utarbeide aktørplanar. Andre aktører som har tilhald i faresona, blir også oppmoda om å utarbeide planverk. Aktørplanane skal henge saman med objektplanen, andre aktørplanar, Nasjonal beredskapsplan for fjellskred, risiko- og sårbarheitsanalysar samt anna beredskapsplanverk i organisasjonen. Dette gir utfordringar både lokalt og regionalt. Fylkesmannen skal vere eit bindeledd i dette arbeidet.

6 DRIFT AV BEREDSKAPEN

6.1 PLANVERK

Ordinært vedlikehald av objektplanen skal følgje Fylkesmannen sine rutinar for øvrig beredskapsplanverk. Fylkesmannen skal årleg gå gjennom planen. Kwart fjerde år skal ei representativ arbeidsgruppe revidere planen.

Sivilbeskyttelseslova sitt krav om årleg revisjon av kommunalt beredskapsplanverk bør vere ein minimumsstandard for alle aktørplanar. Melding om revisjon skal sendast til Fylkesmannen årleg innan 1. juni slik at ein samla har ein oversikt over oppdatert planverk. Dette gjeld alle aktørane, sjølv om ein berre kan oppmode dei andre om å sende inn revisjonsmelding.

6.2 ØVINGAR OG SAMLINGAR

Hovudaktørane skal øvast kvart fjerde år. Heile beredskapskjeda skal øvast – frå varslings til evakuering. Fylkesmannen har ansvar for å samordne dette. Fylkesmannen tek også initiativ til årlege varslingsøvingar.

Fylkesmannen inviterer involverte aktører til årleg fagsamling med fagleg oppdatering og table-top øving. Føremålet er å skape ein møteplass der ein kan etablere felles situasjonsforståing og bli kjent med kvarandre sine ansvarsområder. Det må ikkje vere tvil om roller og ansvar når krisa er eit faktum.

Den einskilde aktør bør årleg øve (table-top) aktørplanane.

